

4. Spawarki

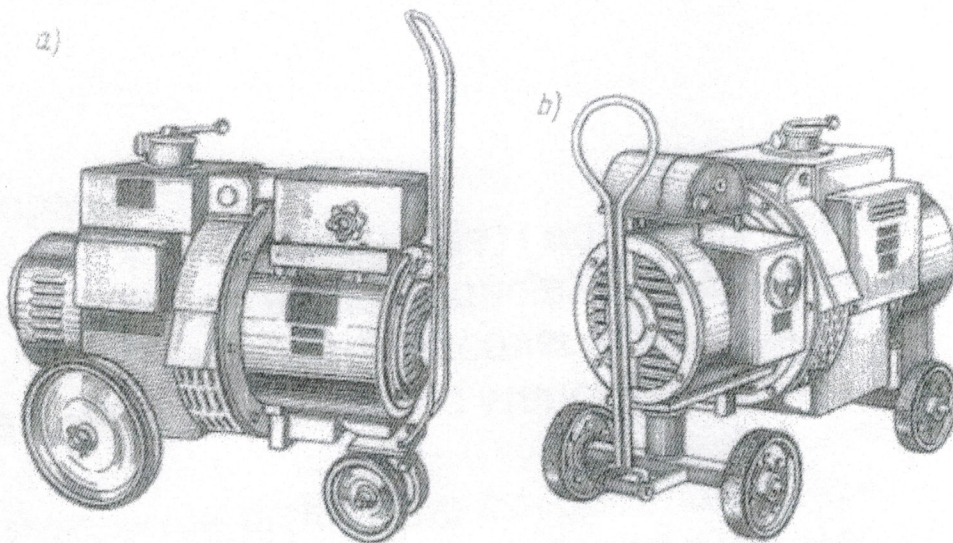
Służą one do spawania oraz łączenia blach lub zatapiania spawów w trudno dostępnych miejscach.

Maszyny spawalnicze do spawania elektrycznego

Do maszyn spawalniczych zalicza się: przetwornice, transformatory i prostowniki spawalnicze.

Przetwornica spawalnicza składa się z dwóch zasadniczych zespołów – silnika napędowego i prądnicy spawalniczej. Silnikiem napędowym jest najczęściej trójfazowy asynchroniczny silnik elektryczny, rzadziej silnik spalinowy. Przetwornice spawalnicze mogą być jedno- i wielostanowiskowe.

Przetwornica spawalnicza, zwana również spawalnicą (spawarką) prądu stałego, wchodzi w skład stanowiska roboczego spawacza. Daje ona prądy o natężeniu od kilkuset do kilku tysięcy amperów przy napięciu 20–70 V. Na rys. 24-3 przedstawiono dwa typy krajowych przetwornic spawalniczych.

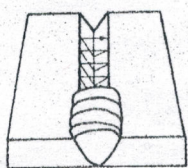

Rys. 24-3. Przetwornice spawalnicze: a) typu EW-23u, b) typu EW-23a

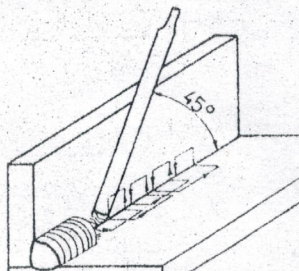
TECHNIKA SPAWANIA ELEKTRYCZNEGO

RUCHY ELEKTRODY

ZŁĄCZE DOCZOŁOWE
JEDNOWARSTWOWE

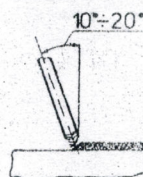

ZŁĄCZE KĄTOWE

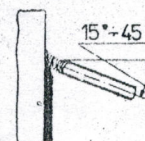

POŁOŻENIE ELEKTRODY W RÓŻNYCH POZYCJACH SPAWANIA

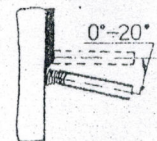
a) podłona

b) pionowa

c) pionowa

d) naścienna

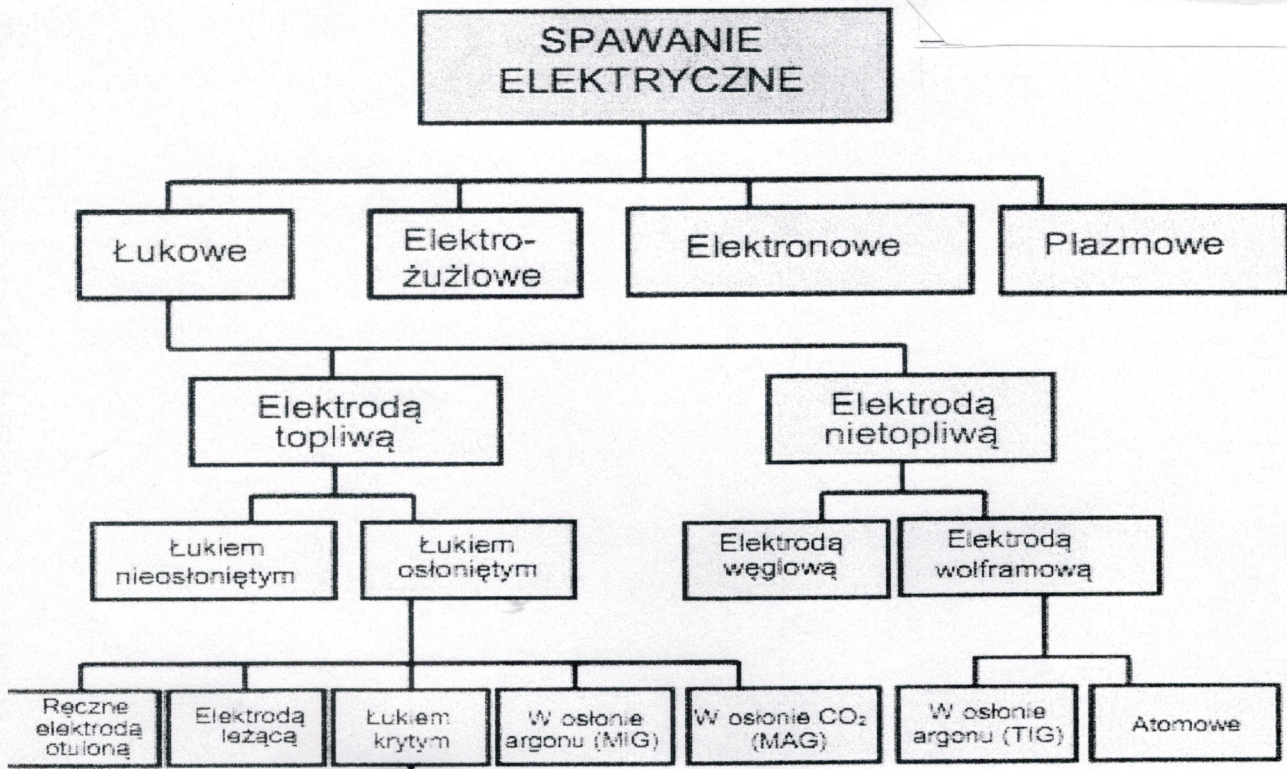
e) naścienna

f) pułapowa

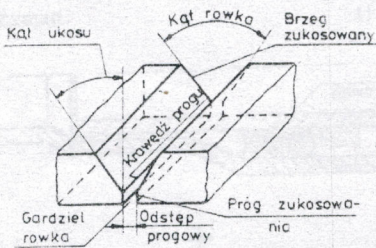

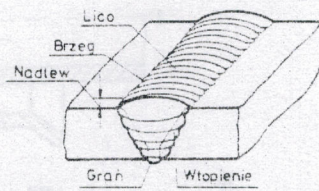
KLASYFIKACJA SPOIN

A/ NAZWY ELEMENTÓW:

a/ ROWKA

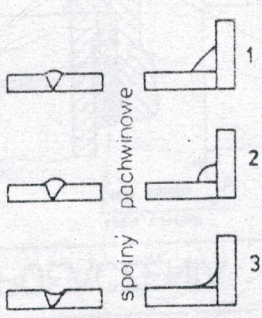

b/ SPOINY CZOŁOWEJ

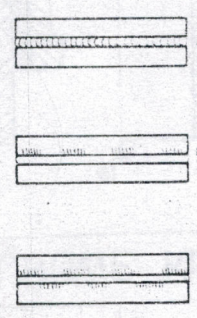

B/ KLASYFIKACJA SPOIN

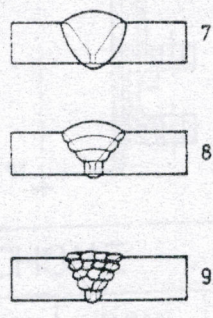
ZE WZGLĘDU NA Kształt NADLEWU

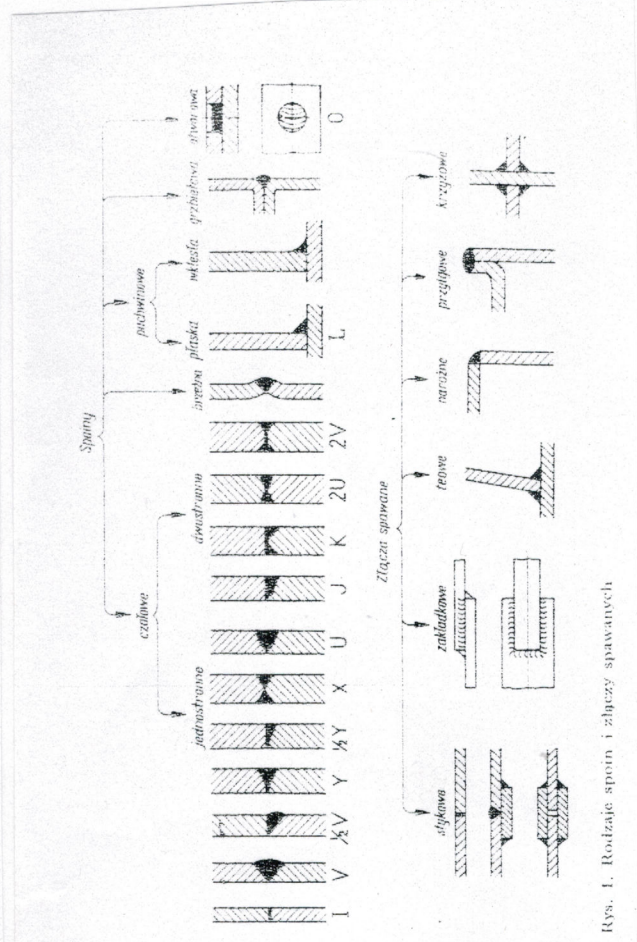
ZE WZGLĘDU NA CIĄGŁOŚĆ SPOINY

ZE WZGLĘDU NA LICZBĘ WARSZT

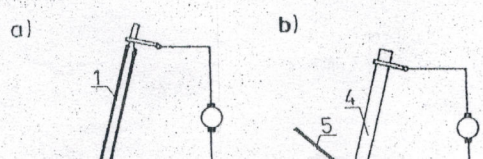
- 1 - nadlew normalny
- 2 - nadlew wypukły
- 3 - nadlew wklęsły
- 4 - spoina ciągła
- 5 - spoina jednostronna
- 6 - spoina dwustronna przerywana, przestawna
- 7 - jednowarstwowa
- 8 - wielowarstwowa
- 9 - wielościegowa

Rys. 1. Rodzaje spoin i złączy spawanych

METODY SPAWANIA ELEKTRYCZNEGO

SCHEMAT SPAWANIA ŁUKOWEGO

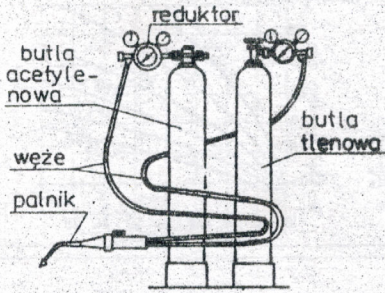
- a) SPAWANIE ELEKTRODĄ TOPLIwą, OTULONĄ
- b) SPAWANIE ELEKTRODĄ WĘGLową

- 1 - elektroda otulona
- 2 - materiał rodzimy
- 3 - jeziorko metalu

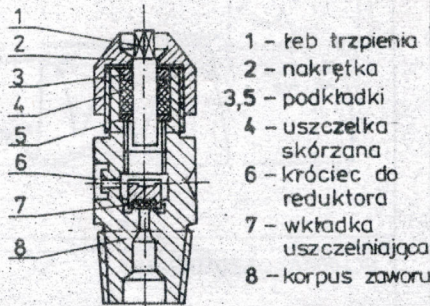

URZĄDZENIA DO SPAWANIA GAZOWEGO(1)

ZESPÓŁ URZĄDZEŃ DO SPAWANIA

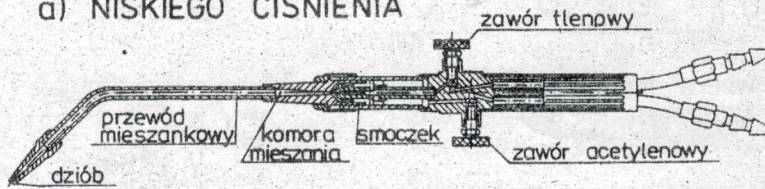

ZAWÓR BUTLI ACETYLENOWEJ

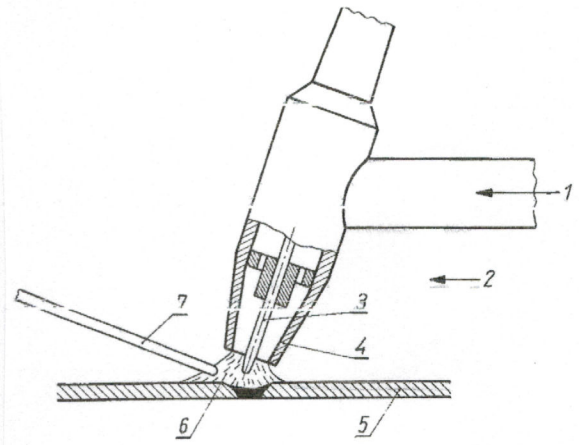
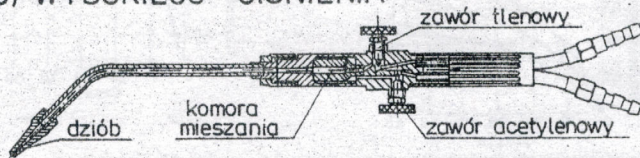

PALNIKI DO SPAWANIA

a) NISKIEGO CIŚNIENIA

b) WYSOKIEGO CIŚNIENIA

20.9. Zasada spawania metodą TIG

Urządzenia do spawania gazowego

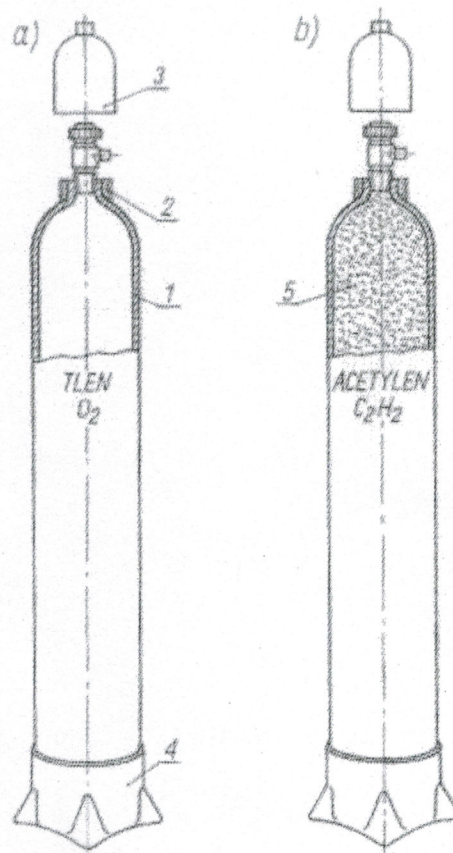
Najczęściej stosowane w spawalnictwie gazy sprężone (tlen i acetylen) są przechowywane w odpowiednich butlach (rys. 24-8).

Butla tlenowa (rys. 24-8a) składa się z korpusu 1 (cylindra), szyjki, na którą jest wciągnięty na gorąco pierścień 2 (zewnątrznie gwintowany), kołpaka ochronnego 3 oraz stopy 4. Stopa umożliwia ustawienie butli w pozycji pionowej.

W kraju produkuje się butle tlenowe o pojemności 0,5÷50 l. Pojemność najbardziej rozpowszechnionych butli do transportu tlenu wynosi 40 l. Ciśnienie robocze butli wynosi 15 MPa przy 15°C.

Butle tlenowe maluje się niebieską farbą olejną i oznacza czarnym napisem „Tlen O₂”.

Butle acetylenowe (rys. 24-8b), ciągnięte bez szwu ze stali, są produkowane najczęściej o pojemności 40 l. Dopuszczalne ciśnienie robocze w butlach wynosi 1,5 MPa. Wnętrze butli acetylenowej wypełnia masa porowata 5, której zadaniem jest zapobieganie rozprzestrzenianiu się acetonu (produktu rozpadu acetyleny).

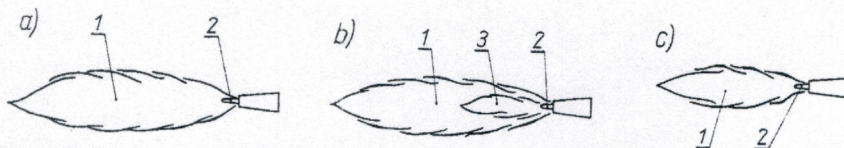

Rys. 24-8. Butle: a) tlenowa, b) acetylenowa

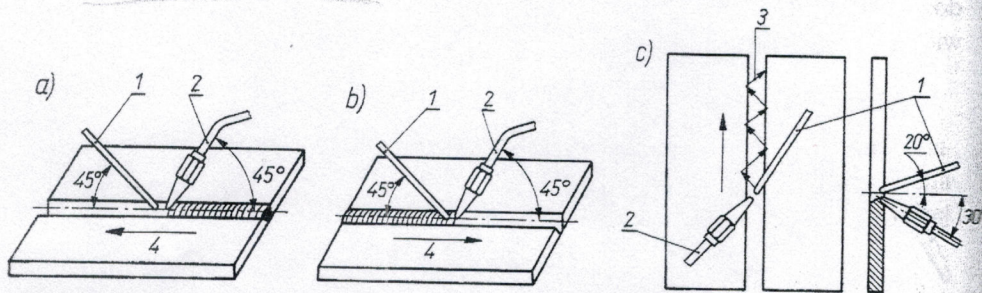
Reguluje się również skład mieszaniny palnej za pomocą zaworu ograniczającego dopływ acetylenu. Dobrze wyregulowany płomień acetylenowo-tlenowy składa się z wyraźnego krótkiego jądra oraz ze słabiej świecącej kity. Tak ukształtowany płomień jest określany jako normalny (rys. 20.6a). W przypadku nadmiaru acetylenu jądro ma wygląd świecącego stożka (rys. 20.6b). Spawanie takim płomieniem powoduje niekorzystne zwiększenie zawartości węgla w materiale spoiny. W przypadku nadmiaru tlenu jądro zaostza się, a kita ulega skróceniu (rys. 20.6c). Spawanie takim płomieniem powoduje powstawanie tlenków oraz pęcherzy w materiale spoiny.

Stosuje się trzy metody spawania acetylenowego: spawanie w lewo, spawanie w prawo, spawanie w górę.

Rys. 20.6. Płomień acetylenowo-tlenowy: a) normalny, b) z nadmiarem acetylenu, c) z nadmiarem tlenu
1 – kita, 2 – jądro, 3 – stożek

Podczas **spawania w lewo** (rys. 20.7a) palnik jest pochylony w kierunku przeciwnym do kierunku narastania spoiny. Spoiwo (druć) posuwa się przed palnikiem. Płomień ogrzewa metal, który ma być spawany. Spawanie tą metodą stosuje się do blach grubości mniejszej niż 3 mm. Spawanie blach grubości mniejszej niż 1 mm nie wymaga dodawania spoiwa.

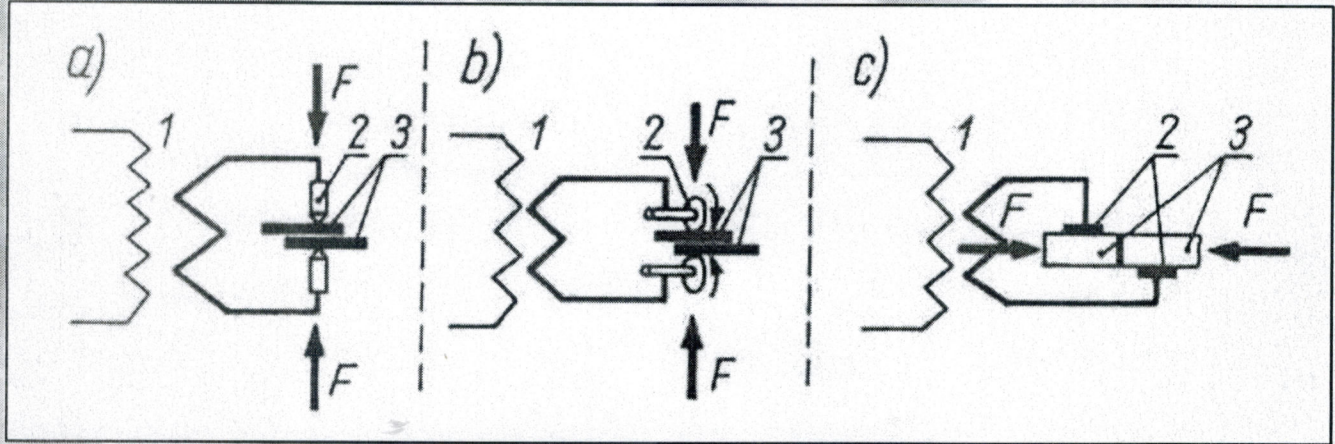
Rys. 20.7. Metody spawania acetylenowego: a) spawanie w lewo, b) spawanie w prawo, c) spawanie w górę;
1 – spoiwo, 2 – palnik, 3 – ruch pałeczki spoiwa, 4 – kierunek spawania

Podczas **spawania w prawo** (rys. 20.7b) palnik jest pochylony w tym samym kierunku, w którym postępuje spawanie. Płomień jest skierowany na spoinę już wykonaną, jądro znajduje się wewnątrz rowka, a koniec drutu (spoiwa) – między wykonaną już spoiną a palnikiem. Płomień palnika przesuwa się przed drutem, prostoliniowo wzdłuż krawędzi łączonych elementów. Drutem wykonuje się ruchy wahadłowe, rozprowadzając metal spoiwa w poprzek spoiny. Spawanie w prawo stosuje się do łączenia blach grubszych (ponad 4 mm).

Spawanie w górę (rys. 20.7c) wymaga takiego ustawienia łączonych elementów, aby spoina znajdowała się w położeniu pionowym. Metoda ta polega na układaniu poziomych warstwek spoiwa w pionowej szczelinie między brzegami łączonych

Połączenia zgrzewane

Zgrzewanie oporowe:

a) punktowe, b) liniowe, c) czołowe

1 – transformator, 2 – elektrody, 3 – łączone części

Zgrzewanie polega na połączeniu metali w wyniku miejscowego nagrzania do stanu wysokiej plastyczności i wywarcia silnego nacisku. Do łączenia części maszyn najczęściej stosuje się zgrzewanie elektryczne oporowe, które może być doczołowe, punktowe, garbowe i liniowe. Źródłem ciepła jest prąd elektryczny, który w miejscu największego oporu zamienia się na ciepło. Zgrzewanie doczołowe (zwarciowe lub iskrowe) stosowane jest do łączenia prętów, drutów, rur, ogniw łańcuchów, osi. Do łączenia elementów z blach w przemyśle samochodowym stosowane jest zgrzewanie punktowe

Przykłady zastosowań

